

Els sistemes naturals de la vall d'Alinyà

L'empremta humana a la vall d'Alinyà. Una interpretació històrica del territori

Si des de la perspectiva dels sistemes naturals és prou palesa la individualitat de la vall d'Alinyà, en el context dels Prepirineus occidentals catalans, una cosa semblant podem dir de les seves característiques des del punt de vista humà i territorial en general. Ens trobem, en síntesi, davant un àmbit geogràfic reduït en extensió (si més no, en relació amb el sistema pirinenc en conjunt), però molt representatiu d'allò que ha estat una gran part de les petites conques i valls de capçalera dels rius pirinencs. Uns territoris físicament tancats i amb uns accessos molt limitats, amb un esquema econòmic

amb tendència a l'autoabastament i amb una seqüència d'ocupació humana llarga i sostinguda, amb alts i baixos significatius però també amb unes línies de continuïtat encara discernibles avui dia, gràcies, en bona part, al grau escàs de transformació que han tingut aquests espais a l'època contemporània.

Hi ha, d'altra banda, dos factors històrics específics que han contribuït a reforçar, modernament, la individualitat humana de la vall i que convé que siguin tinguts degudament en compte per a l'estudiós. Per un cantó, el fet de

Una imatge hivernenca de la vall d'Alinyà, des de la rodalia del coll de Boix. La presència de la neu permet observar la gran importància de les feixes de conreu abancalades, a desgrat del caràcter abrupte i tancat del medi.

(Continua)

Medalla de plata d'Optima per a dos investigadors de la UB

El proppassat dia 19 de setembre, Joan Simon i Josep Vicens van ser guardonats amb la Medalla de Plata d'Optima (Organization for the Phyto-Taxonomic Investigation of the Mediterranean Area), en ocasió del seu X Congrés, celebrat a Palerm (Itàlia).

Aquesta medalla distingeix el millor treball publicat cada any sobre botànica de l'àrea mediterrània i correspon a l'obra *Estudis biosistemàtics en el gènere Euphorbia a la regió Mediterrània*, de la qual els premiats són coautors i ha estat publicada per l'Institut d'Estudis Catalans l'any 2000.

Joan Simon i Josep Vicens són investigadors del Grup de Recerca en Biosistemàtica i Biodiversitat Vegetal (GReB), al Laboratori de Botànica de la Facultat de Farmàcia, i són membres del Centre de Recerca de Biodiversitat Vegetal (CERBIV), de la Universitat de Barcelona (UB).

ser una vall transversal respecte a l'eix fluvial principal (el Segre), immersa en un procés progressiu de *deslocalització* respecte a la xarxa general de comunicacions, a partir del moment (a principi del segle xx), en què la construcció de carreteres adopta com a referent la direcció normal de les valls fluvials. L'altre factor, d'alguna manera relacionat amb l'anterior, és la marginalitat relativa de la vall d'Alinyà (com de moltes altres valls pirinenques i, sobretot prepiri-nenques) respecte als focus turístics principals de la serralada; una marginalitat que, en les darreres quatre o cinc dècades, ha impedit que s'hi produís un procés de terciarització semblant al registrat a les principals valls de capçalera del Segre, per no parlar, globalment, de diverses comarques dels Pirineus.

En el context descrit, la recerca empresa té com a objectiu principal oferir una visió de síntesi del procés d'ocupació humana de la vall, fent un èmfasi particular en la diversitat d'usos que ha tingut tradicionalment el territori i valorant, en darrera instància, com

ha arribat aquest esquema d'usos fins al moment actual. Es tracta, per la mateixa naturalesa del treball, d'una recerca de mínims; és a dir, d'un intent de posar unes bases elementals per a una sèrie de recerques posteriors, que permetin construir un panorama general de la geografia humana de la vall d'Alinyà. A aquests efectes, hem orientat l'anàlisi a un triple nivell:

- a) el coneixement de les fonts documentals més al'abast i de més possibilitats, de cara a l'estudi d'aquesta demarcació
- b) la reconstrucció de la memòria del territori, mitjançant entrevistes amb diversos habitants de la vall, i particularment, amb representants de la generació que ha viscut les transformacions dels darrers cinquanta anys, i
- c) una recerca específicament centrada en els noms de lloc, com a àmbit temàtic que, pel seu caràcter sintètic, esdevé per si mateix un reflex de la diversitat territorial de la zona estudiada. ■

Cursos naturalistes

Els cursos naturalistes de la Institució fan 10 anys el 2002

A voltes, convé fer una reflexió de com s'estan fent les coses, tot girant la mirada enrera i analitzant què i com s'ha fet per tal de millorar, si s'escau, o de canviar la línia a seguir. Aquest és l'objectiu d'aquest escrit, en referència a una de les activitats de la ICHN més sol·licitada, com són els cursos naturalistes. Els cursos van iniciar una nova etapa a partir de 1992, i d'aleshores ençà s'han arribat a fer un total de 68 cursos, en els quals hi han assistit 1.213 alumnes, que representen una mitjana de 18 alumnes per curs. De tota manera, per diversos motius, no sempre ha estat possible fer tots els cursos que havien estat convocats (figura 1); algunes vegades no hi havia prou inscripcions, i d'altres les condicions ambientals no afavoriren que sortissin els organismes objecte d'estudi en el curs, com ara l'any 2000, que fou molt escadusser en bolets.

Els temes faunístics han estat els que han atret un nombre més gran de participants, concretament 419, que representen el 34,5 % respecte tots els assistents als cursos, tal com es pot observar a la figura 2. Precisament, els cursos relatius a temes de fauna han estat els més abundants, se n'han fet 23 (36 %) tal i com es pot veure a la figura 3. Nogensmenys, bo i seguint el criteri d'intentar que la programació de cada any sigui el més diversa possible, altres temàtiques han estat també destacables, per exemple els temes d'ecologia, que representen un 32 % dels temes tractats; o els de vegetació i els de geologia, que representen un 14 % cadascun.

Just abans d'acabar cada curs, es passa una enquesta als participants per tal que valorin

el curs, tant des del punt de vista d'organització com de docència, i és en aquestes enquestes on se'ls demana que suggereixin cursos que els puguin interessar, per tal de poder ofertar el que sigui de més interès en cada moment. Si s'analitza la demanda de cursos dels alumnes en les enquestes fetes els darrers anys, s'observa un gràfic (figura 4) molt semblant al que s'obté en representar els cursos que s'han fet durant el període 1992-2001 (figura 3). Així, mentre que el 40,8 % dels participants demanen cursos sobre temàtiques faunístiques, se n'han arribat a fer un 36 % sobre aquesta temàtica; o la demanda de temes relatius a vegetació ha estat del 19 %, mentre que el 14 % dels cursos que s'han fet han estat relatius a flora i vegetació. D'aquestes dades, es pot deduir que hi ha una bona sincronia entre l'oferta i la demanda respecte les temàtiques dels cursos naturalistes.

Respecte a l'organització i el professorat, els participants als cursos naturalistes tenen opinions molt positives, tal i com mostren els resultats de les enquestes d'avaluació dels cursos dels darrers tres anys resumits a la taula 1. Així, per exemple, el 98 % dels assistents que han contestat les enquestes, opinen que tant el desenvolupament del curs al qual han assistit, com els continguts han estat «bé» o «molt bé»; o per exemple, el 94 % pensa que la metodologia emprada pel professorat ha estat «bona» o «molt bona». Potser la part de logística i infraestructura del curs és la que els participants valoren més baixa, així, per exemple, el 84 % dels enquestats creuen que els menjars han estat «bons» o «molt bons», però hi ha un 14 % que pensa que han estat «poc ade-

(Continua)

quats»: és clar que aquest aspecte depèn de com ha estat programat el curs, perquè en uns casos els menjars es fan al camp enmig de la sortida i no es pot triar, o en d'altres, es pot escollir i hi ha qui va a menjar a bars o restaurants, però es pot donar el cas que no

sempre siguin de l'agrat de tothom, bé pel menjar que se serveix, bé pel temps que triguin a servir, o bé per la distància recorreguda per arribar-hi, etc.

Finalment, també les valoracions personals que fan els assistents als cursos són molt positives. El 91 % dels enquestats pensen que «el curs s'ha desenvolupat com s'esperaven» (figura 5), el 94 % es troba «satisfet» o «molt satisfet» del profit que han tret del curs (figura 6) i el 90 % pensa que la relació preu/qualitat «és bona» o «molt bona» (figura 7).

De tota manera, tot i que ací es presenten els resultats globals de les enquestes sempre s'analitzen individualment per cursos, per tal de valorar els aspectes a millorar de cada curs. Malgrat aquesta valoració tan positiva dels cursos naturalistes, pensem que cal reflexionar sobre la dificultat que comporta fer arribar les propostes de les programacions, és a dir, la informació de la diversitat temàtica dels cursos naturalistes (geologia, ecologia, fauna, vegetació, gestió, etc.) a aquelles persones o col·lectius (naturalistes afeccionats o professionals, estudiants, professors, tècnics de les administracions, etc.) que estiguin interessats en els continguts proposats, i que els arribi en el moment adequat, per tal d'aconseguir poder fer tots els cursos que es convoquin, i que siguin del màxim interès, de novetat i que permetin apropar-nos al coneixement de la natura i del nostre entorn d'una manera eminentment pràctica.

Per acabar, si hi ha algun soci o lector del NOTÍCIES que vulgui fer propostes de cursos naturalistes, i col·laborar en l'organització del programa de cursos, ja ho sabeu, podeu fer-les arribar, sempre, a través de la Secretaria de la ICHN. ■

Organització i professorat					
	1998-2001 (%)				n
	0	1	2	3	
Desenvolupament	1	2	49	49	397
Continguts	0	2	36	62	397
Programa	0	3	48	49	396
Dossier	0	3	42	55	396
Sortides	0	5	38	57	371
Metodologia	1	5	47	47	394
Horari	0	7	47	46	395
Sessions teòriques	1	4	46	49	397
Sessions pràctiques	0	6	38	56	390
Coordinació	0	4	41	55	393

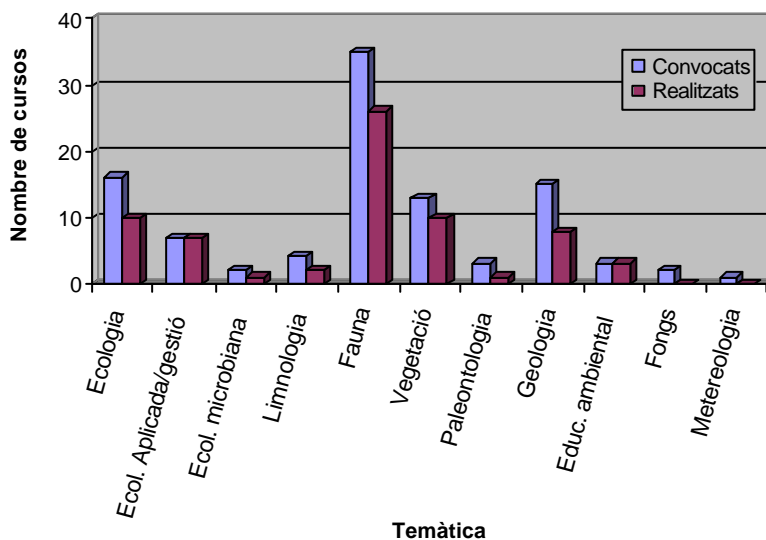
Infraestructura i suport					
	1998-2001 (%)				n
	0	1	2	3	
Menjars	1	14	53	31	335
Material	0	4	49	47	368
Allotjament	1	8	49	42	312
Sales utilitzades	1	8	36	55	381

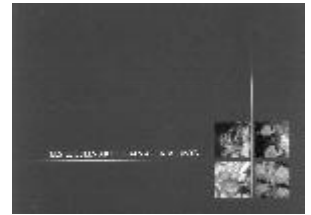
Respostes

0: molt malament / gens
 1: poc adequada / poc
 2: bé / sí
 3: molt bé / molt

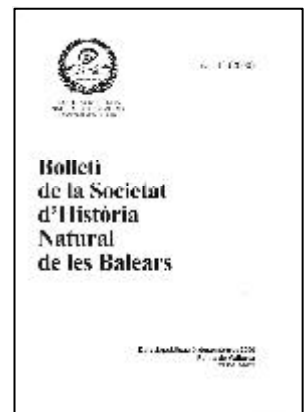
(Taula 1)

(Figura 1)

Els esculls artificials a Catalunya. Generalitat de Catalunya, Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, Direcció General de Pesca i Afers Marítims. Juliol de 2001. 38 p.

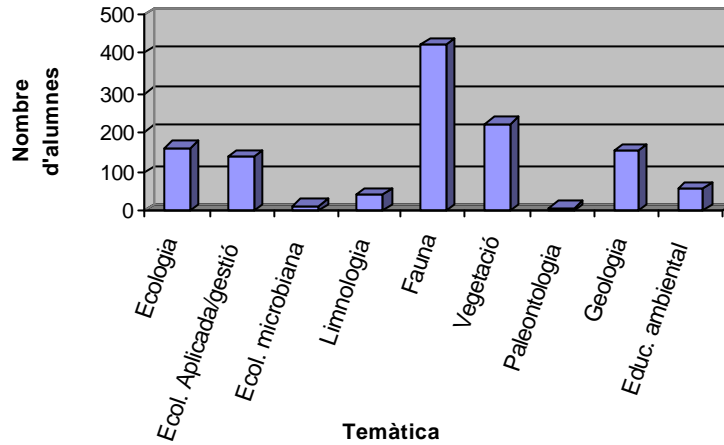

Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears. Vol. 43. Palma de Mallorca, desembre de 2000. 157 p.

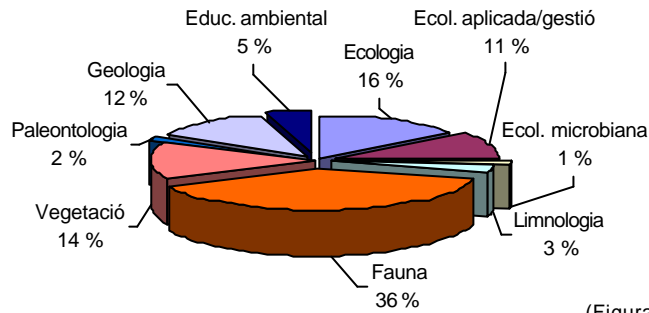
Les fanerògames marines de la costa catalana.
Generalitat de Catalunya,
Departament d'Agricultura,
Ramaderia i Pesca,
Direcció General de Pesca
i Afers Marítims. Setembre
de 2001. 50 p.

Nombre d'alumnes segons la temàtica (1992-2001)

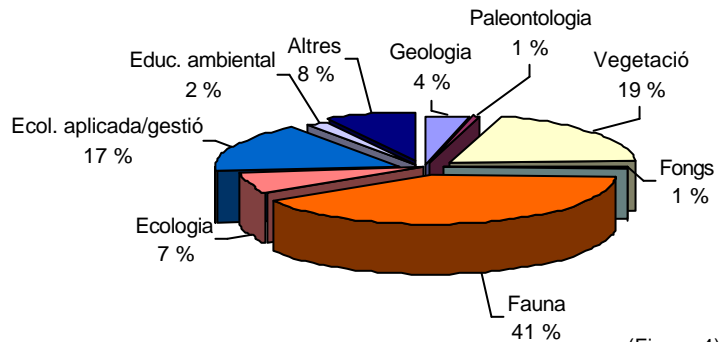
(Figura 2)

Temes tractats durant el període 1992-2001

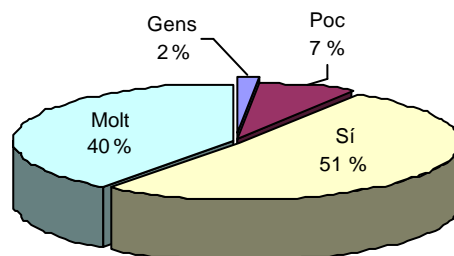
(Figura 3)

Demanda de temàtiques dels participants durant el període 1998-2001

(Figura 4)

El curs es desenvolupà tal com els alumnes esperaven?

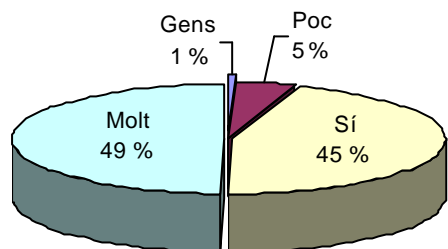

(Figura 5)

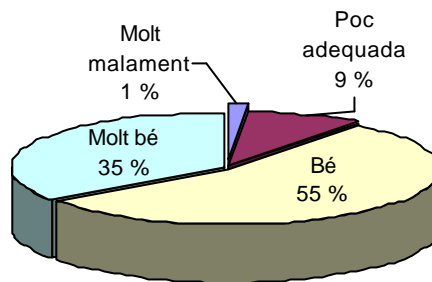
Els vertebrats de l'Albera: vessant meridional. JOAN BUDÓ, IGOR GRABULOSA i JENAR FÈLIX. Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos, vol. 30 (1997): 11-45. 45 p.

L'alumne es trobà satisfet del profit que ha tret del curs?

(Figura 6)

Relació qualitat/preu

(Figura 7)

Sessions científiques

Plantas aquàtiques de llacunes i aiguamolls: biologia i conservació

El 31 d'octubre passat, va tenir lloc la sessió inaugural de la Institució del curs 2001-2002, amb la interessant conferència de Santos Cirujano, de la qual us en fem un resum.

La península Ibèrica per les seves peculiaritats geològiques, climàtiques i històriques i per la seva situació geogràfica, és el territori europeu que ofereix una major diversitat pel que fa a plantes i comunitats vegetals. No hem d'oblidar que a Espanya té lloc el contacte entre la vegetació atlàntica i la mediterrània, i que aquesta darrera aporta una gran riquesa florística. Aquesta diversitat vegetal és present en la flora i la vegetació aquàtiques dels estanys i aiguamolls de casa nostra, per bé que cal puntualitzar que el medi aquàtic és més homogeni que el terrestre i, per tant, el nombre d'espècies i d'endemismes és menor en la flora aquàtica que en la terrestre. Precisament per aquest motiu els elements endèmics o amenaçats, amb una àrea de distribució restringida, tenen un valor molt especial.

Aquesta riquesa en plantes aquàtiques s'origina en els nombrosos estanys i aiguamolls que poseeix el nostre país, que tenen unes característiques ecològiques poc freqüents en el context de les zones humides europees i l'interès de les quals és indiscutible. Els ibons dels Pirineus amb les seves aigües permanentment fredes i gairebé destil·lades, els estanys càrstics, els aiguamolls litorals, les planures d'inundació, els estanys estacionals hipersalins dels terrenys estèpics continentals, etc. són diferents tipus d'ecosistemes aquàtics amb peculiaritats hidrològiques, fisicoquímiques, biològiques, microbiològiques, botàniques i, fins i tot, històriques. D'aquesta diversitat d'ecosistemes aquàtics, prové la riquesa de la nostra flora aquàtica.

Les llacunes i aiguamolls estan colonitzats per plantes que tenen en comú la dependència de l'aigua i que diversos graus d'adaptació al medi. Algunes viuen exclusivament a les ribes o en les zones de poca aigua, amb un període d'inundació

limitat. Altres necessiten completar el seu cycle biològic immerses en l'aigua. El grau d'adaptació més gran s'observa en les que viuen totalment submergides, amb reproducció subaquàtica, en les quals s'ha modificat la forma dels troncs, de les fulles i de les flors en concordància amb les característiques del medi.

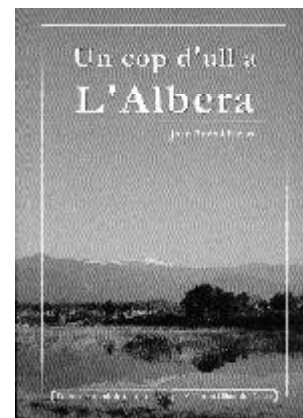
Aquestes plantes que completen els cicles biològics dins l'aigua són les més sensibles als canvis ambientals i, per tant, són les que ofereixen una informació més precisa sobre les característiques ecològiques dels ecosistemes aquàtics que colonitzen. En definitiva, són els millors indicadors de l'estat de conservació de les zones humides.

És en la flora hidròfila o aquàtica en sentit estricte, on trobem els elements més interessants pels seus complexos cicles biològics, per les adaptacions, per la seva raresa o per estar en perill imminent d'extinció. Aquest món de les plantes aquàtiques de les nostres aigües lenítiques està constituït per uns 56 gèneres que comprenen unes 205 plantes entre les quals es troben algues, molses, falgueres i fanerógames.

Si comparem la composició i la riquesa florística de la flora aquàtica ibèrica amb

(Continua)

Un cop d'ull a l'Albera. JOAN BUDÓ I RICART. Ed. l'Esquerra de la Bastida, març de 2000. Col·lecció Llibres de l'Albera. 142 p.

Treballs del Museu de Geologia de Barcelona, núm. 9. Ajuntament de Barcelona, Institut de Cultura, desembre de 2000. 200 p.

l'europea, comprovem que aproximadament del 80 al 85 % dels gèneres i del 60 al 80 % de les plantes que formen els diferents grups de la flora aquàtica europea estan representats a la península Ibèrica.

Cal tenir en compte que encara que les característiques ecològiques de les zones humides estan regulades en última instància pel clima i per la naturalesa geològica del substrat, hi ha un altre element important que condiciona o modifica aquestes característiques i, per tant, la riquesa de la flora aquàtica: l'home. El procés d'alteració i

destrucció de zones humides per les activitats humanes no és exclusiu del nostre país, però això no és cap consol. En els últims 50 anys, la contaminació de les aigües, les canalitzacions irracionals i les dessecacions, han contribuït a l'extinció d'algunes plantes aquàtiques i a una pèrdua notable de la diversitat de la flora aquàtica. Només si recuperem la qualitat de les aigües, en fomentem l'ús racional i eficient, ens apliquem en reutilitzar-les i respectem les característiques de les zones humides, podrem abordar la conservació de la maltractada flora aquàtica ibèrica. ■

Delegació del Bages

Gestió sostenible de l'aigua: balanç sobre unes jornades tècniques

El passat 11 d'octubre es tancaven amb èxit les jornades tècniques sobre gestió sostenible de l'aigua que han tingut lloc a l'IES Lluís de Peguera de Manresa. Aquestes jornades han estat organitzades per la delegació de Bages de la nostra institució i han rebut el suport d'Aigües de Manresa SA, l'Escola Universitària Politècnica de Manresa i l'Institut d'Estudis Catalans.

El caràcter tècnic d'aquesta activitat, juntament amb el fet que es realitzés fora de Barcelona, ens plantejà dubtes sobre quina seria l'acollida que tindria per part del públic. El nombre d'inscripcions (seixanta persones), juntament amb la qualitat de les aportacions i el grau de participació dels assistents, ens porta a fer un balanç molt positiu d'aquesta iniciativa.

Els àmbits que han centrat l'atenció de les jornades és ben divers: abarquen des dels estudiants de les universitats (vint-i-dues persones), el personal de l'administració i empreses (setze), fins als professionals de l'àmbit docent (set), entre d'altres (quinze).

Aquestes jornades constaven d'una sèrie de ponències convidades sobre dos grans temes: la gestió sostenible de l'aigua i la seva racionalització i la conservació dels ecosistemes aquàtics. A més, també es realitzaren dues sortides al camp.

Encetàvem les jornades el dijous 27 de setembre amb la primera ponència, a càrrec de J. M. Casas (del Departament d'Enginyeria Minera i Recursos Naturals de la UPC), sobre el tema salinitat i contaminació a la conca del Llobregat.

Seguidament, J. Ruiz-Olmo (del servei de protecció i Gestió de la Fauna, de la Generalitat de Catalunya) ens parlà sobre la gestió de la fauna en els ecosistemes aquàtics. Finalment J. Parpal (de la Fundació Natura) aportà les darreres novetats sobre projectes de restauració d'hàbitats.

La segona sessió, que tingué lloc el dissabte 28 de setembre, consistí en una visita a sistemes naturals de depuració. J. Illa (de Phragmites, SL), ens féu una visita al sistema instal·lat en una empresa situada a Sant Feliu de Codines. Aprofitem per agrair les facilitats i gentileses rebudes en el transcurs de la visita.

El dijous 4 d'octubre tocava la segona sessió, que fou iniciada amb l'aportació d'A. Munné (de l'Agència Catalana de l'Aigua), sobre l'aplicació de la nova directiva marc de l'aigua que s'haurà d'anar aplicant a Catalunya. A continuació, R. Savé (de l'Institut de Recerca i Tècniques Agràries de la Generalitat de Catalunya) ens presentà els darrers avenços en què ha participat sobre l'estalvi d'aigua en l'agricultura. Tancava la sessió la comunicació de J. García (del Departament d'Enginyeria Hidràulica,

Marítima i Ambiental de la Universitat Politècnica de Catalunya), qui ens posà al dia sobre la reutilització d'aigües residuals urbanes i com aquesta s'està aplicant a Catalunya.

La quarta sessió tingué lloc el dissabte 6 d'octubre i tornà a consistir en una sortida de camp en autobús. Vàrem visitar diversos espais afectats per salinització a Sallent i Cardona. La sortida fou guiada per

(Continua)

F. Vallès i J. Badia (de la Institució Catalana d'Història Natural).

La darrera sessió fou la del dijous 11 d'octubre. Aquesta començà amb la presentació del monogràfic sobre l'aigua de la revista *Dovella*, editada a Manresa. Aquesta pre-

moderat per Andreu Salvat, de la Institució Catalana d'Història Natural. La sessió comptà amb la participació de notables convidats i també dels inscrits i altre públic assistent. Entre els representants dels partits polítics ens acompanyaren Montserrat Tura (diputada al Parlament de Catalunya

sentació fou a càrrec de Ricard Tomàs, d'Aigües de Manresa; Antoni Daura, del Centre d'Estudis del Bages i Josep Maria Casas, de la UPC. Malgrat la imminència del pont del Pilar, l'expectació per l'esperat debat sobre *Gestió sostenible del l'aigua*, que seguia a continuació, generà una assistència tan nombrosa que s'arribà a omplir la sala. La sessió també captà l'interès d'altres persones, que no estaven inscrites a les jornades, però que no s'hovaren voler perdre.

El debat posà èmfasi en l'encès tema del Pla Hidrològic Nacional (PHN) i fou conduït i

pel PSC-CPC), Xavier Vendrell (Diputat al Parlament de Catalunya per ERC) i Manuel Gonzalo (representant del PP). També vam comptar amb el presència de Carles Ibáñez, que representà l'àmbit conservacionista (SEO-Birdlife) i coneixedor a fons de la problemàtica del delta de l'Ebre i del Pla Hidrològic Nacional. Tan sols va desmerèixer l'acte l'absència a últim moment del representant de l'administració catalana en temes d'aigua (l'Agència Catalana de l'Aigua). Malgrat això, el debat resultà de gran interès i fou un bon final per a unes jornades, de les quals algú ja ha preguntat «quan es farà la segona edició». ■

Acords del Consell Directiu

En la reunió del Consell Directiu, del 19 de setembre, es va comentar el desenvolupament de la trobada que a principi de mes es va mantenir amb la directora general de Patrimoni Natural i Medi Físic del Departament de Medi Ambient. En aquesta, es va informar de la intenció de modificar l'actual sistema de participació en els òrgans rectors dels espais naturals protegits, de manera que millori la participació de la comunitat científica. També es va comentar que, als nous parcs naturals del Montsant i de l'Alt Pirineu, hi haurà representants de la comunitat científica i que es procurarà que també n'hi pugui haver al Parc Natural dels Ports.

Pel que fa a les activitats, es va presentar el programa de sessions científiques i es va comentar que el programa de cursos natura-

listes d'enguany començarà més tard, ja que les propostes de cursos han arribat amb molt retard; també es va informar de la pròxima inauguració d'una exposició fotogràfica sobre el medi natural d'Osona i que aviat es podrà accedir al fòrum naturalista d'Osona, a través de la pàgina web de la Institució. En aquesta mateixa reunió es va acordar col·laborar en l'organització d'un acte d'homenatge a Emili Huguet del Villar el proper 11 de desembre, conjuntament amb altres societats filials de l'IEC.

En la reunió del 17 d'octubre, es va comentar que, finalment, es podrà signar el conveni de col·laboració entre el Departament de Medi Ambient i la Institució per a la realització de l'avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya, aquest

Guia d'Espais d'Interès Natural del Bages

Podeu consultar la versió abreujada de la *Guia d'Espais d'Interès Natural del Bages* a través de la web del Consell Comarcal del Bages, a l'adreça <http://www.ccbages.org/espais/index.htm>.

projecte porta gairebé un any aturat per manca de finançament.

Entre altres qüestions, es va aprovar col·laborar amb l'IEC i altres societats filials en l'organització d'unes jornades sobre *La terra i el medi*, les quals seran una continuació de les que l'any passat es van celebrar sobre *L'aigua i el medi*. Es va acceptar la proposta de la Societat Catalana de Biologia de centrar la pròxima sessió conjunta en el canvi global, i es va donar suport a la sol·licitud d'un projecte «Life» presentat pel Consorci de l'Espai Rural de Gallecs.

Pel que fa a la sessió conjunta d'entomologia ICHN-SCL del 24 de novembre que ve, es va comentar que s'havia rebut un ajut econòmic del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació per realitzar-lo i que es preveia lliurar a tots els assistents la publicació de les actes de la sessió anterior.

Finalment, cal esmentar que es va acceptar la sol·licitud de l'Estació Biològica de l'Aiguabarreig d'esdevenir societat adherida a la Institució. ■

Societats adherides

Passes endavant en la conservació de l'Aiguabarreig

Les propostes d'actuació acordades en el Seminari de Gestió Ambiental de l'Aiguabarreig, organitzat per la ICHN (i amb l'ajut, posteriorment, del Parlament de Catalunya) el novembre de 1998 a Mequinensa (Baix Cinca) es van materialitzant i aquí en teniu un resum.

L'Estació Biològica de l'Aiguabarreig ha instal·lat a la vessant d'administració catalana els primers aguaitis i miradors, indicadors de l'espai natural, itineraris de natura senyalitzats i ha posat en marxa la pàgina <http://aiguabarreig.net>, tot plegat gràcies al suport econòmic del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya.

Vuit pobles (tres de la Franja de Ponent i cinc del Segrià) integren la Mesa Municipal de l'Aiguabarreig, que va néixer al nostre Seminari i es va constituir formalment el 18 de novembre de 2000. A les reunions de treball per coordinar la gestió de l'enclava-

ment hi participen directament els alcaldes, l'EBA i el nostre company de la Institució, Guillem Chacón, coordinador de l'Espai Natural de l'Aiguabarreig.

Aquest setembre (BOA 5-09) la banda l'administració aragonesa de la confluència Segre, Cinca i Ebre ha estat declarada ZEPA en total 37.000 ha de l'Aiguabarreig i del curs baix del Matarranya, ja que la ZEPA ha estat batejada com Aiguabarreig-Matarranya. Tot i això el govern d'Aragó no va incloure l'Aiguabarreig a la Xarxa Natura 2000 en la darrera revisió.

Aquest 30 de setembre més d'un centenar de naturalistes aragonesos (particularment de l'organització ANSAR) es van mobilitzar per l'Aiguabarreig i es van concentrar a Mequinensa. La jornada va tenir un excel·lent ressò mediàtic i ANSAR va decidir unir-se a l'EBA per pressionar al Govern d'Aragó. ■

Butlletí de la Societat Catalana de Lepidopterologia, núm. 86: 2n Semestre de 2000. 88 p.

Congresos i reunions

XII Sessió conjunta d'entomologia ICHN - SCL

El proper 24 de novembre de 2001, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, tindrà lloc la XII sessió conjunta d'entomologia ICHN-SCL, que, com és tradicional, té lloc cada dos

anys. Enguany, aquesta sessió ha rebut el suport del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació i de l'Institut d'Estudis Catalans.

Representants en organismes i institucions

Fundació Fòrum Ambiental

Com a membre del Comitè tècnic de la Fundació Fòrum Ambiental, un representant de la Institució va assistir a la reunió que es va convocar el passat 20 de setembre per presentar el projecte d'aquesta fundació de realitzar un estudi sobre *Desenvolupaments actuals i tendències de futur en l'àmbit*

empresa i medi ambient. Propostes d'acció per Catalunya.

Com a contribució a aquest treball, la Institució es va comprometre a fer arribar a l'equip redactor l'informe que sobre indústria i energia es va elaborar en el marc

(Continua)

dels treballs de base de l'estratègia catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica, ja que en aquest informe s'exposen tot un seguit de dades i consideracions que poden ser d'utilitat a

l'hora d'avaluar l'impacte de les activitats industrials en la conservació de la diversitat biològica i de preveure mesures per a reduir-ne els efectes. ■

Col·laboracions amb altres entitats

Jornada d'anàlisi territorial i ambiental del Vallès

El passat 11 d'octubre es va organitzar a la Universitat Autònoma de Barcelona una jornada d'anàlisi i debat sobre el territori i el medi del Vallès. Durant aquesta jornada, que va tenir una nombrosa assistència, es van presentar tot un seguit de dades i reflexions de força interès sobre un dels territoris de Catalunya on les pressions urbanístiques i de desenvolupament d'infraestructures són més importants.

Pel que fa als aspectes urbanístics i d'ordenació del territori, el debat es va centrar en el model d'ocupació generat al voltant de la B-30, molt obert i amb una urbanització parcial, en els impactes que està ocasionant i en les possibles alternatives per a una millor organització del territori. Es va proposar una major consolidació i valoració dels sistemes urbans actuals, de manera que s'eviti l'actual dispersió d'activitats, però sense menystenir la capacitat dels sistemes naturals i d'espais lliures per contribuir a una millor estructuració del territori, i es van posar com a exemple d'alternativa a l'actual model de creixement diferents propostes, com la via verda Sant Llorenç-Collserola.

Gairebé totes les intervencions van valorar negativament l'actual projecte de creació d'un centre direccional a Cerdanyola del Vallès, el qual ha perdut la seva característica d'equipament creador de centralitats i simplement es limita a programar més sòl industrial i urbà. I tot això amb un fort impacte ambiental que compromet la viabilitat de la connexió entre Collserola i la plana del Vallès.

També de manera general, es va posar de manifest la manca d'un nou planejament ter-

ritorial de caire metropolità, capaç de superar algunes de les limitacions del planejament actual i del localisme que massa sovint guia determinades iniciatives territorials.

El nombre relativament elevat de treballs de recerca que s'han realitzat sobre el medi natural vallesà permet posar en evidència el valor d'aquesta zona, però també el fet que, fins ara, gairebé no s'ha pres cap mesura per protegir els elements naturals més destacables de la plana, ja que totes les iniciatives de conservació s'han centrat en les zones boscoses i de muntanya perifèriques. L'establiment d'una xarxa coherent de connectors ecològics i paisatgístics es veu tant una possibilitat de protegir determinats hàbitats com d'esdevenir els veritables elements estructuradors del territori.

En aquestes jornades es va presentar, una vegada més, la problemàtica que afecta el Vallès, però també es van començar a apuntar propostes per superar alguns dels dèficits i es va insistir en la necessitat que aquestes propostes siguin tingudes en compte en els diferents instruments de planificació territorial, els quals, massa sovint, estan mancats del necessari contingut ambiental.

Finalment, cal recordar que la Universitat Autònoma de Barcelona ocupa un territori de 260 ha, bona part del qual encara es troba ocupat per espais naturals, i que té una població de quaranta-mil persones, la qual cosa fa que sigui un possible espai experimental per posar a la pràctica algunes de les propostes ambientals, territorials i participatives que es van exposar en aquestes jornades. ■

Jornades sobre genètica i biodiversitat

Els dies 14 i 15 de desembre tindran lloc a la Universitat Autònoma de Barcelona les Jornades sobre genètica i biodiversitat, les quals seran organitzades per la Xarxa temàtica per a l'estudi de la biodiversitat. Els

diferents grups de la Xarxa que treballen en aquest tema, exposaran els objectius i les línies generals del seu treball i presentaran comunicacions sobre els projectes de recerca que estan duent a terme. ■

Recull de legislació

Caça i pesca

Ordre de 17 d'octubre de 2001, per la qual es prohibeix temporalment la pesca d'encerclament (DOGC núm. 3499 de 24 d'octubre de 2001)

Nous enllaços des de la pàgina web de la ICHN

Des de la pàgina web de la Institució, ja es pot accedir al Fòrum dels Naturalistes d'Osona i a l'Estació Biològica de l'Aiguabarreig.

Visiteu aquestes pàgines!

Amb el suport de

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Resolució de 18 d'octubre de 2001, per la qual es declaren terrenys cinegètics sotmesos a règim cinegètic de caça controlada els terrenys anomenats el Garxal (DOGC núm. 3501 de 26 d'octubre de 2001)

Resolució de 4 de setembre de 2001, per la qual es declara zona de seguretat el terme municipal de Salou (DOGC núm. 3478 de 21 de setembre de 2001)

Espais naturals protegits

Decret 261/2001, de 25 de setembre, d'ampliació dels límits del parc natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa (DOGC núm. 3489 de 9 d'octubre de 2001)

Anunci d'informació pública de la proposta d'espais inclosos en la Xarxa Natura 2000 (regió alpina) (DOGC Núm. 3492 de 15 d'octubre de 2001)

Resolució de 3 d'octubre de 2001, per la qual es fa públic l'Acord del Govern de 25 de setembre de 2001, sobre la declaració d'ocupació urgent dels béns i els drets afectats per a la recuperació de l'estany de Palau de Baix, dins la reserva natural integral dels Aiguamolls de l'Empordà (DOGC núm. 3498 de 23 d'octubre de 2001)

Impacte ambiental

Edicte de 5 d'octubre de 2001, pel qual es fa pública la declaració d'impacte ambiental del projecte de millora general i condicionament de la carretera GI-V-6216, als termes municipals de Castelló d'Empúries i de Sant Pere Pescador (DOGC núm. 3499 de 24 d'octubre de 2001)

Edicte de 2 d'agost de 2001, pel qual es fa pública la declaració d'impacte ambiental del projecte de la central hidroelèctrica de Camarasa, al terme municipal de Camarasa (DOGC núm. 3483 d'1 d'octubre de 2001)

Agenda

Sessions científiques

Dijous 15 de novembre de 2001, a les 7 del vespre, a l'Aula Magna del Campus Torre dels Frares de la Universitat de Vic (C. de la Laura, 3, Vic).

El paisatge vegetal dels turons de la plana de Vic. Uns espais naturals que cal conservar per CARMÉ CASAS, Escola Politècnica d'Osona, UV.

Paral·lelament a la conferència, podreu veure l'exposició fotogràfica del grup Naturalistes d'Osona, sobre la natura d'Osona.

Dimecres 12 de desembre de 2001, a les 12 del migdia, a la Facultat de Ciències, UAB.
Les poblacions d'ocells estèpics a Catalunya: cap a l'extinció?, per Joan Estrada, biòleg, Grup Català d'Anellament.

XII Sessió conjunta d'entomologia ICHN - SCL

Dissabte 24 de novembre de 2001, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC

Homenatge a Emili Huguet del Villar

Dimarts 11 de desembre de 2001, a les 7 del vespre, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.
Sessió conjunta Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, Societat Catalana de Geografia, Institució Catalana d'Història Natural. **Homenatge a Emili Huguet del Villar (1871-1951). Geògraf i naturalista**

Hi participaran: JAUME PORTA, de la Universitat de Lleida i SANTOS CASADO, de la Universitat Autònoma de Madrid.

fundada el 1899

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Recordeu

Horari d'atenció als socis de la ICHN

Dilluns, dimecres i divendres de 9 a 17.30 h. Dimarts i dijous de 10.30 a 19 h.
Adreça electrònica: ichn@iec.es. Adreça d'Internet: <http://www.iec.es/ichn>

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Cèsar Blanché, Santo Cirujano, Guillem Chacón, Josep Germain, Joan Mir, Jordi Morató, Oriol Oms, Jordi Pietx, Joan Pino, Joan Tort i Francesc Vallhonrat.